

Φιλελεύθεροι.

Η δομή του κόμματος των Φιλελευθέρων

Κόμμα προσωποπαγές

- Όσον αφορά τη δομή του βενιζελικού κόμματος, αυτό ήταν σε μεγάλο βαθμό προσωποπαγές.
- Ο Βενιζέλος, ✓ με ισχυρή θέση στο Κοινοβούλιο ✓ και μεγάλο κύρος, ➔ είχε τα πάντα υπό τον έλεγχο του, όπως και ο Τρικούπης.

Οι σύνδεσμοι Φιλελευθέρων

- που είχαν ιδρυθεί
 - ▶ δεν έπαιζαν κάποιον ιδιαίτερο ρόλο στη διαμόρφωση της πολιτικής του κόμματος
 - ▶ και δεν διέφεραν σημαντικά από τις τοπικές ομάδες φίλων που σχημάτιζαν τα παραδοσιακά κόμματα.

Αναδιοργάνωση κόμματος

- Το **1912** άρχισε να αναδιοργανώνεται το κόμμα,
- με την ίδρυση **Λέσχης Φιλελευθέρων** στην Αθήνα και σε ορισμένες άλλες εκλογικές περιφέρειες.

Ιδεατό κόμμα

- Οι βενιζελικοί είχαν πλάσει στο νου τους ένα ιδεατό κόμμα, χωρίς τις μικρότητες και τις διχόνοιες της παλιάς πολιτικής ελίτ,
- όμως αυτό δεν είχε σχέση με την πραγματικότητα. Η ηγεσία έπρεπε αναγκαστικά να λαμβάνει υπόψη **κοινωνικά και τοπικά συμφέροντα** καθώς και αντιπαλότητες ανάμεσα σε στελέχη, όπως συνέβαινε και σε κάθε άλλο κόμμα.

Οι εκλογές της 8ης Αυγούστου 1910

ΝΕΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΔΥΝΑΜΕΙΣ

Πριν από τις εκλογές της 8ης Αυγούστου 1910 δεν είχε συγκροτηθεί κανένα νέο μεγάλο κόμμα που να υποστηρίζει τις μεταρρυθμίσεις οι οποίες προτάθηκαν το 1909/1910.

ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΟΙ ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΤΕΣ ΥΠΟΨΗΦΙΟΙ

Φορείς των νέων ιδεών υπήρξαν ανεξάρτητοι υποψήφιοι, οι οποίοι:

- είτε κατά μόνας είτε μαζί με άλλους,
- σε ανεξάρτητα ψηφοδέλτια, διεκδικούσαν τις ψήφους των δυσареστημένων με τα παλαιά κόμματα εκλογένων.
- Αυτοί οι ανεξάρτητοι πολιτικοί, με το γενικό σύνθημα της **«ανόρθωσης»**,
- ανάλογα με την περιοχή που ήταν υποψήφιοι και τον πληθυσμό στον οποίο απευθύνονταν, εννοούσαν
- ✓ είτε την υλοποίηση των αιτημάτων των συντεχνιών, όπως εκφράστηκαν στα συλλαλητήρια του 1909,
- ✓ είτε την επίλυση του αγροτικού ζητήματος, με την παροχή γης στους ακτήμονες.

→ εξελέγησαν και **122 ανεξάρτητα εκσυγχρονιστές**.

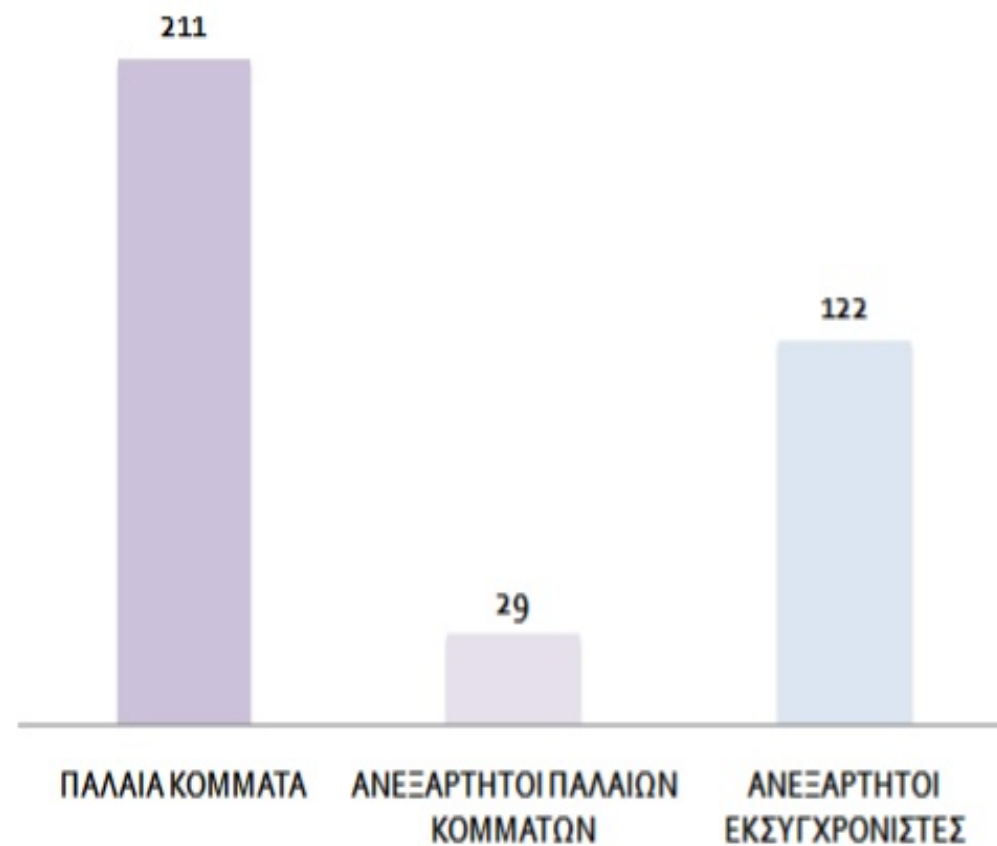
ΣΟΣΙΑΛΙΣΤΕΣ - «ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ»

- Σε κάποιες εκλογικές περιφέρειες έθεσαν υποψηφιότητα **σοσιαλιστές**
- και για πρώτη φορά εμφανίστηκε η **σοσιαλδημοκρατική «Κοινωνιολογική Εταιρεία»**.

ΠΑΛΑΙΑ ΚΟΜΜΑΤΑ

- Τα παλαιά κόμματα συμμετείχαν στις εκλογές → ως **συνασπισμός** και τελικά κέρδισαν τις περισσότερες έδρες στη Βουλή.
- Από τις **362** έδρες:
 - ✓ εξασφάλισαν **211**,
 - ✓ ενώ **29** έδρες κέρδισαν **ανεξάρτητοι** που ανήκαν στον πολιτικό χώρο των παλαιών κομμάτων

ΕΚΛΟΓΕΣ 8 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 1910

Το εκσυγχρονιστικό πρόγραμμα του Ελευθερίου Βενιζέλου

Οι εκσυγχρονιστές συσπειρώθηκαν γύρω από το πρόσωπο του **κρητικού ηγέτη** Ελευθερίου Βενιζέλου,

- ο οποίος εξελέγη χωρίς να συμμετέχει στην προεκλογική αναμέτρηση.
- Η πρώτη δημόσια εμφάνιση του Βενιζέλου ως ελλαδίτη πολιτικού έγινε στις **5 Σεπτεμβρίου 1910** με μία ομιλία στην πλατεία Συντάγματος, στην οποία έκανε προγραμματικές δηλώσεις, με τις οποίες υποστήριξε **μετριοπαθείς μεταρρυθμίσεις**.

ΣΤΟΧΟΙ

Στόχευε: → σε **εκσυγχρονισμό** του πολιτικού συστήματος,
↳ με την **εξισορρόπηση** των συμφερόντων όλων των κοινωνικών στρωμάτων.

ΒΑΣΙΚΕΣ ΘΕΣΕΙΣ

Βασικές θέσεις του προγράμματος του ήταν:

1. η **κοινωνική γαλήνη**,
2. η **ελάφρυνση των κατώτερων κοινωνικών στρωμάτων**,
3. ο **εκσυγχρονισμός του κρατικού μηχανισμού**, με σκοπό την **αποτελεσματικότερη λειτουργία του**,
4. και **στρατιωτικοί εξοπλισμοί για την πραγματοποίηση των εθνικών διεκδικήσεων**.
5. Επίσης, παρά την πίεση των οπαδών του, υποστήριξε την **αναθεώρηση του υπάρχοντος συντάγματος και όχι την ψήφιση νέου**.
6. **Πολιτειακό ζήτημα δεν έθεσε**.

ΙΔΡΥΣΗ ΚΟΜΜΑΤΟΣ

Προανήγγειλε την ίδρυση ενός **κόμματος αρχών**, το οποίο θα ήταν φορέας των μεταρρυθμίσεων. Το κόμμα ιδρύθηκε και τυπικά στις **22 Αυγούστου 1910**, από μέλη της Εθνοσυνέλευσης.

«Ο ηγέτης καλείται από τις κοινωνικές δυνάμεις που εκπροσωπεί ή συγκινεί να δώσει λύσεις σε προβλήματα, να ικανοποιήσει αιτήματα, να αντιμετωπίσει κινδύνους, να ανταποκριθεί στις επιδιώξεις, στα οράματα, στους ανεκπλήρωτους πόθους της κοινότητας. Ο ηγέτης μπορεί να έχει το χάρισμα να **ηλεκτρίζει**, να παρασύρει, να είναι κατά την έκφραση του Max Weber **χαρισματικός ηγέτης**. Ο ηγέτης μπορεί να εκφράσει με επιτυχία ή όχι την εποχή του, να εκμεταλλευτεί λιγότερο ή περισσότερο την ευνοϊκή συγκυρία, δεν μπορεί όμως να ξεπεράσει κάποιο όριο. Ο Βενιζέλος ως ηγέτης υπήρξε αποτέλεσμα μιας φάσης κυοφορίας».

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΙΣ ΙΣΤΟΡΙΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ, Γ.
Γιαννόπουλου, Ξ. Οικονομόπουλου, Θ.
Κατσουλάκου, σελ.54-55

◀ Τι σημαίνει ο όρος **χαρισματικός ηγέτης**;

Ο Βενιζέλος στην πρωθυπουργία (6/10/1910) και η διάλυση της Βουλής - Οι εκλογές του Νοεμβρίου 1910

Ο Βενιζέλος

► πήρε εντολή σχηματισμού κυβέρνησης μετά την παραίτηση της Κυβέρνησης Δραγούμη (6 Οκτωβρίου 1910).

► Επειδή, όμως, αντιμετώπιζε προβλήματα με την εξασφάλιση ψήφου εμπιστοσύνης, σε συνεννόηση με το βασιλιά Γεώργιο Α' → προχώρησε σε διάλυση της Βουλής και προκήρυξη νέων εκλογών.

Αυτό το διάβημα

► αναστάτωσε τα παλαιά κόμματα

✓ τα οποία, θεωρώντας αντισυνταγματική την κίνηση του βασιλιά,

✓ αποφάσισαν να μη συμμετάσχουν στις εκλογές του Νοεμβρίου του 1910.

Σ' αυτές οι Φιλελεύθεροι κέρδισαν τη συντριπτική πλειονότητα των εδρών: 307, σε σύνολο 362. Ο Βενιζέλος ήταν πλέον ελεύθερος Ψ να προχωρήσει στο μεταρρυθμιστικό του έργο.

Η αναθεώρηση του Συντάγματος (1911) - Το νομοθετικό έργο της πρώτης κυβέρνησης Βενιζέλου

Το πρώτο εξάμηνο του 1911

■ ψηφίστηκαν από τη Βουλή 53 τροποποιήσεις μη θεμελιωδών διατάξεων του συντάγματος.

■ Δεν έγιναν ριζικές αλλαγές,

✓ αλλά αντίθετα, ενισχύθηκε η θέση της μοναρχίας

✓ και επετράπη στον βασιλιά, παρά τη συνταγματική απαγόρευση, να συμμετάσχει στη διαδικασία της αναθεώρησης.

■ Οι σπουδαιότερες τροποποιήσεις αφορούσαν:

1. τη διασφάλιση της διάκρισης των εξουσιών,

2. το ασυμβίβαστο μεταξύ στρατιωτικής και δημοσιοϋπαλληλικής ιδιότητας αφ' ενός και βουλευτικού αξιώματος αφ' ετέρου,

3. και τη μονιμότητα των δικαστικών και των δημοσίων υπαλλήλων.

Η κυβέρνηση Βενιζέλου ψήφισε επίσης 337 νέους νόμους, οι οποίοι εισήγαγαν μεταρρυθμίσεις που αφορούσαν όλο το φάσμα του δημόσιου και ιδιωτικού βίου: π.χ

► διορισμός δημοσίων υπαλλήλων με δημόσιους διαγωνισμούς,

► καθιέρωση κανονισμών εργασίας σε βιοτεχνίες και βιομηχανίες,

► διανομή γης στη Θεσσαλία,

► αναδιοργάνωση της τοπικής αυτοδιοίκησης,

► βελτίωση της διαδικασίας απονομής της δικαιοσύνης,

► αναθεώρηση του κανονισμού της Βουλής με σκοπό να διαθέτουν οι υπουργοί περισσότερο χρόνο για κοινοβουλευτικές συζητήσεις κ.λπ

Οι εκλογές του Μαρτίου 1912

■ Το ρεύμα που είχε το κόμμα του Βενιζέλου:

Ψ φάνηκε και στις επόμενες εκλογές του Μαρτίου του 1912,

Ψ στις οποίες πήραν μέρος όλες οι πολιτικές δυνάμεις.

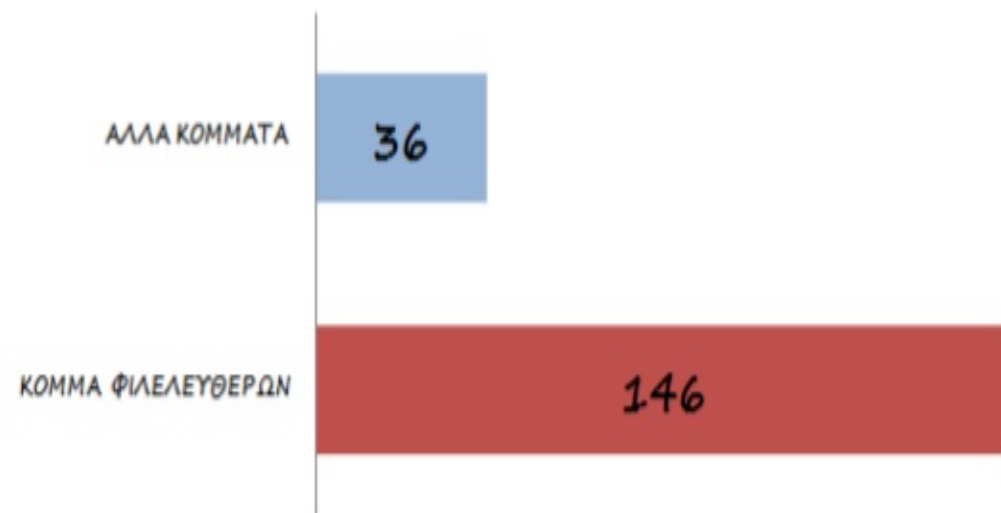
■ Ανέδειξε 146 βουλευτές, ενώ τα άλλα κόμματα μόνο 36.

■ Σ' αυτές τις εκλογές φάνηκε:

✓ ότι η πλειοψηφία των ψηφοφόρων τάχθηκε υπέρ του κόμματος των Φιλελευθέρων,

✓ επειδή οι καινοτομίες που είχαν εισηγηθεί γέννησαν την ελπίδα για την επίλυση σημαντικών κοινωνικών προβλημάτων.

ΕΚΛΟΓΕΣ ΜΑΡΤΗΣ 1912

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Οι εκλογές της 8ης Αυγούστου 1910 : οι ανεξάρτητοι υποψήφιοι, η Κοινωνιολογική Εταιρεία, τα αποτελέσματα των εκλογών.
2. Να ορίσετε το περιεχόμενο της «ανόρθωσης» όπως το αντιλαμβάνονταν οι ανεξάρτητοι πολιτικοί μετά το 1910.
3. Ποιοι οι βασικοί στόχοι του προγράμματος του Βενιζέλου και ποιες οι βασικές του θέσεις.
4. Ποια στάση τήρησε ο Βενιζέλος στο πολιτειακό ζήτημα;
5. Η διάλυση της Βουλής και οι εκλογές του Νοεμβρίου 1910.
6. Οι τροποποιήσεις του Συντάγματος (1911) .
7. Το νομοθετικό έργο της κυβέρνησης Βενιζέλου.
8. Τα αποτελέσματα των εκλογών του Μαρτίου 1912.
9. Ο χαρακτήρας και η δομή του κόμματος των φιλελευθέρων.

